

NEVAÎ'NİN İLK DİVANLARI ÜZERİNE

JÁNOS ECKMANN

Bilindiği gibi Nevaî'nin yirmi beş yaşına kadar yazdığı şiirlerini içine alan ilk divanı başkaları tarafından tertiplenmiştir. Bu divanın 470/1465-66 yılında ünlü hattat Sultan Ali b. Muhammed Meşhedî tarafından hazırlanan güzel bir yazma nüshası Leningrad'ta Devlet Genel Kitaplığında 564 numara kayıtlı olup Özbek bilgini Hamîd Süleyman tarafından *İlk Divan* adı altında tıpkıbasım şeklinde yayımlanmıştır¹.

Bu yayımda Rusça ve Özbekçe yazılmış kısa bir önsözden ve bir kişi adları dizininden sonra Çağatayca metnin tıpkıbasımı gelir. Bu, aslına benzetilerek, değişik renkli kâğıda çok güzel ve okunaklı bir şekilde basılmıştır. Ne yazık ki müstensih, eserin aslında pek çok ve pek fahiş yanlışlar yapmıştı. Hamîd Süleyman bu divanın saray adamlarından birisi için hazırlanmış olup sonradan Nevaî'nin hususî kitaplığına geçtiğini sanmaktadır.

Divanda 391 gazel², 1 müstezad, 1 muhammes (yazmada müstezad yazılı) ve 41 rubaî, topu birden 434 şiir bulunmaktadır.

İlk Divan (= İD) Nevaî'nin şiirlerinin kronolojisi bakımından çok önemlidir.

Nevaî lirik şiirlerini ilk defa 1469-1480 arasında Hüseyin Baykara'nın teşvikiyle bir divanda toplamış ve bu divanına *Bedayü'l-Bidaye* (= BB) adını vermiştir. BB'nin elde bulunan en eski yazma nüshası 885/1480'de istinsah edilmiş olup bugün Paris'te Bibliothèque Nationale'de saklı durmaktadır (Blochet, *Cat. mss. turcs*, II, s. 51). Suppl. turc 746 numarada ka-

¹ *Alişer Navoiy. İlk Devon. 1966 yili küçirilgan qûlyazmaning faksimil naşri. Naşrga tayyorlovçi filologiya fanlari doktori prof. Hamid Sulaymon. Taşkent, 1968. XII s. + 143 yaprak tıpkıbasım.*

² Tıpkıbasımın gazeller bölümünde klişelerin karışması sonucunda 83 a'da 74 a'nın metni tekrarlanmış, 83 a'nın metni ise hiç verilmemiştir. British Museum Or. 7177 numaralı yazmaya göre eksik şudur: 230 numaralı gazelin son beyti, 231 numaralı gazel, ve 232 numaralı gazelin 1. ve 2. beyti.

yıtlı bulunan bu nüshada (= P₁) 1 Dibace (*Faşâhat*), 735 gazel, 37 rubaî, 34 muamma, 1 lugaz, 4 tuyug ve 24 ferd, topu birden 835 şiir vardır.

BB'nin, şairin 1480'e kadar yazdığı bütün şiirlerini içine aldığını, dolayısıyla İD'daki bütün şiirlerin bu divana aktarılmış olduğunu beklerdik. Ama böyle değildir. Nevaî İD'dan BB'ye yalnız 106 gazel ile 21 rubaî almıştır.

BB'nin Paris nüshasıyla zamanımıza kadar gelen ilk redaksiyonundan hemen sonra ikinci bir redaksiyonu da meydana getirilmiştir. Bunun yazma nüshası Londra'da British Museum'da Or. 401 numarada kayıtlı bulunmaktadır. İstinsah tarihi 887/1482'dir (Rieu, *Turkish MSS*, s. 294). British Museum nüshası (= B) şiirlerin nev'ileri, sayısı ve –gazeller bölümünde– şiirlerin sırası bakımından Bibliothéque Nationale nüshasından oldukça farklıdır. İçindekiler: Dibace (*Faşâhat*), 585 gazel (16 tanesi P₁'de yok), 3 müstezad (P₁'de yok), 4 muhammes (P₁'de yok), 2 müseddes (P₁'de yok), 3 terciibend (P₁'de yok), 50 kıta (P₁'de yok), 78 rubaî (41 tanesi P₁'de yok), 10 lugaz (9 tanesi P₁'de yok), 52 muamma (18 tanesi P₁'de yok), 10 tuyug (6 tanesi P₁'de yok), 46 ferd (24 tanesi P₁'de yok; buna karşı P₁'dekilerden 1 tanesi B'de yok), topu birden 843 şiir.

Nevaî'nin sağlığında BB'nin daha başka redaksiyonları da meydana getirilmiştir. Her şeyden önce Hamîd Süleyman'ın zikrettiği³ şu iki yazma bunlardandır: (1) Bakû, Azerbaycan Bilimler Akademisi Cumhuriyet El Yazmaları Fonu No. 3010, istinsah tarihi 889/1484⁴; içindekiler: 612 gazel, 3 müstezad, 5 muhammes, 2 müseddes, 3 terciibend, 49 kıta, 63 rubaî, 52 muamma, 10 lugaz, 10 tuyug, 52 ferd, topu birden 861 şiir; (2) Taşkent, Özbekistan Fenler Akademisi Edebiyat Müzesi No. 84, istinsah tarihi 891/1486; içindekiler: 652 gazel, 3 müstezad, 5 muhammes, 2 müseddes, 3 terciibend, 41 kıta, 83 rubaî, 52 muamma, 10 lugaz, 10 tuyug, 53 ferd, topu birden 921 şiir.

Nevaî'nin sağlığında meydana getirilen yukardaki BB redaksiyonlarına bir tane daha eklenebilir. Bu, Paris'te Bibliothéque Nationale'de Suppl. turc 330 (= P₂) numarada kayıtlı nüshadır (Blochet, I, s. 316). 902/1496'da yazılan bu nüshada şunlar vardır: Dibace (*Faşâhat*), 621 gazel, 3 müstezad, 2 müseddes, 5 muhammes, 3 terciibend, 49 kıta, 73 rubaî, 10 lugaz, 51 muamma, 10 tuyug, 15 ferd, topu birden 842 şiir. Bu nüshanın gazeller bölümü

³ *Hazoyinul-Maoniy*, cilt I (Taşkent, 1959), s. XV-XVI.

⁴ Tavsifi için bkz. M.S. Sultanov, *Äljazmaları Katalogu*, cilt I (Bakû, 1963), s. 262, No. 727.

büsbütün P₁ nüshasına dayanır. P₂'de P₁'de bulunmayan bir gazel yoktur. Gazellerin sırası P₁'dekilerin sırasını takip eder, yalnız 35 ve 40 numaralı gazeller arasında olanların sırası değiştirilmiştir (35, 38, 36, 39, 37, 40). Buna karşı P₂'nin gazeller dışındaki bölümünün tertibi B'ninkine uymaktadır.

Nevaî 1486 sıralarında eski ve yeni şiirlerinden *Nevadirü'n-Nihaye* (= NN) adında bir divan daha meydana getirmiştir. Tek yazma nüshası Taşkent'te Özbekistan Fenler Akademisi Doğu Bilimleri Enstitüsünde 1995 numarada kayıtlı bulunmaktadır⁵. İçindekiler: 628 gazel, 3 müstezad, 3 terciibend, 5 kıta, 46 rubaî, 6 muamma, 1 lugaz ve 1 tuyug, topu birden 693 şiir. Bunlardan 460 tanesi yenidir, geri kalanları ise İD'dan (103 şiir) ve BB'den (130 şiir) alınmıştır.

Nevaî hayatının son yıllarında Hüseyin Baykara'nın teşvikiyle eski ve yeni şiirlerini *Hazayinü'l-Maani* (= HM) adı altında muazzam bir eserde⁶ toplamış ve malzemesini dört divana ayırmıştır. Şair, eserinin dibacesinde (*Şükr u sipās*), her bir divanına ömrünün dört çağına göre bir ad koyarak ilk divanı *Garayibü's-Sıgar*'da (= GS) 7-8 ile 20 yaşları arasında, ikinci divanı *Nevadirü's-Şebab*'da (= NŞ) 20 ile 35, üçüncü divanı *Bedayü'l-Vasat*'ta (= BV) 35 ile 45, ve dördüncü divanı *Fevayidü'l-Kiber*'de (= FK) 45 ile 60 yaşları arasında yazılan şiirlerini topladığını söylemektedir. Nevaî'nin bu açıklaması, onun divanları üzerinde araştırmalar yapanlar tarafından olduğu gibi kabul edilmiştir. Halbuki, İD, BB ve NN'yi HM'deki dört divanla karşılaştıracak olursak, dört divanın her birinde şairin ömrünün her çağına ait şiirler bulunduğunu görürüz. Böylece, örneğin GS'da yalnız İD'dan değil, BB ve NN'den alınan, hatta bu iki divandan sonra yazılan şiirler bulunduğu gibi FK'de de yalnız şairin ihtiyarlığında yazdığı şiirler değil, İD'dan alınan şiirler de yer almaktadır⁷.

Şairin kendi sözlerinden sarfınazar edersek, yalnız divanlarına dayanarak şiirlerinin şöyle bir kronolojik sırasını tespit edebiliriz:

1) 7-8 ile 25 yaşları arasında yazdığı şiirler; bunlar İD'dakilerdir.

⁵ Tavsihi için bkz. A.A. Semenov, *Sobranie vostochnıh rukopisey Akademii nauk Uzbekskoy, SSR*, cilt II (Taşkent, 1954), s. 224-225, No. 1289.

⁶ Bu eser Kiril harfleriyle Hamîd Süleyman tarafından yayımlanmıştır: *Alişer Navoiy. Hazoyinul-Maoniy*. İlmîy-tanqidiy tekst asosida naşrga tayyorlovçi Hamid Sulaymon, 4. cilt, Taşkent, 1959-1960.

⁷ Hamîd Süleyman, *Hazoyinul-Maoniy*, IV. cildin sonundaki IV numaralı çizelge ile karşılaştırmız.

- 2) 25 ile 40 yaşları arasında yazdığı şiirler; bunlar BB'de İD'a ait olanlar çıkarıldıktan sonra geri kalan şiirlerdir.
- 3) 40 ile 45 yaşları arasında yazdığı şiirler; bunlar NN'de İD've BB'ye ait olanlar çıkarıldıktan sonra geri kalan şiirlerdir.
- 4) 45 ile 60 yaşları arasında yazdığı şiirler; bunlar HM'de İD, BB ve NN'ye ait olanlar çıkarıldıktan sonra geri kalan şiirlerdir.

İD ve BB, HM meydana getirildikten sonra terk edilmemiş, sonraki yüzyıllarda defalarca istinsah edilmiştir. Nitekim son yıllarda İstanbul, Londra, Paris, Dublin ve Budapeşte kitaphklarında incelediğim Nevaî yazmaları arasında İD ve BB ile ilgili nüshalara rastladım. (NN'nin de sonraki nüshaları olabilir, fakat ilk nüshayı göremediğim için hangi Nevaî yazmalarının NN olduğunu tespit edemedim.) Tabii, sonraki İD ve BB nüshalarında asıllarının içindekileri olduğu gibi saklanmamıştır. Müstensihler, kendi zevklerine göre, bir yandan asıl nüshadaki şiirlerin bazılarını atmak, öte yandan da başka kolleksiyonlardan, her şeyden önce GS'dan şiirler alarak istinsah ettikleri nüshaya katmak yolunu tutarlardı.

Şimdiye kadar görebildiğim Nevaî yazmaları arasında aşağıdaki üç nüsha İD'a aittir:

1) İstanbul, Süleymaniye Kitaplığı, Lala İsmail 496 (A. Sırrı Levend, *Türkiye Kitaplıklarındaki Nevaî Yazmaları* : Bu dergi 1958, s. 163). *Garayibü's-Sıgar*. İstinsah tarihi 972/1564-65. İçindekiler: 458 gazel, 1 müstezad, 2 muhammes, 43 rubaî.

2) Londra, British Museum Or. 7177 (Rieu'nün Türkçe yazmalar katalogu çıktıktan sonra elde edilen yazmalardan). *Divan-ı Nevaî*. Tarihsiz (XVII. yüzyıl). İçindekiler: 437 gazel, 2 müstezad, 2 muhammes, 44 rubaî.

3) Paris, Bibliothèque Nationale, Suppl. turc 994 (Blochet, II, s. 122). *Garayibü's-Sıgar*. Tarihsiz (1530 sıralarında). İçindekiler: Gazeller, 1 muhammes, rubaîler.

Her üç nüshanın başında GS'dan alınan şu beş gazel vardır: 1. *Aşrağat*, 2. *Zihî husnunğ zuhürıdın*, 3. *Ey şafha-i ruhsârıng*, 4. *Ey hamd olup*, 5. *Ey nubuvvat haylığa*. Bunlardan sonra gelen 6 numaralı gazel (*İlâhâ, Pâdişâhâ*) asıl nüshada birinci gazeldir.

Kataloglarda *Garayibü's-Sıgar* veya seyrek olarak *Nevaî Divanı* adını taşımakla birlikte BB olduklarını tespit edebildiğim nüshalar şunlardır:

1) İstanbul, Türk ve İslâm Eserleri Müzesi T 1946 (Levend, s. 154-155). *Garayibü's-Sıgar*. İstinsah tarihi 943/1536-37. İçindekiler: Dibace (*Faşâhat*), 526 gazel, 3 müstezad, 2 müseddes, 4 muhammes, 1 terciibend, 37 kıta, 75 rubaî, 10 lugaz, 25 muamma, 7 tuyug, 14 ferd.

2) Türk ve İslâm Eserleri Müzesi T 2065 (Levend, s. 155-156). *Garayibü's-Sıgar*. Tarihsiz. Bazı yapraklar eksik. İçindekiler: Dibace (*Faşâhat*), 608 gazel, 3 muhammes, 1 mesnevî, 11 kıta, 116 rubaî, 8 lugaz, 51 muamma, 9 tuyug, 52 ferd.

3) Nuruosmaniye Kitaphğı 3880 (Levend, s. 166). *Garayibü's-Sıgar*. İstinsah tarihi 956/1549. İçindekiler: Dibace (*Faşâhat*), 572 (+ 2 mükerrer) gazel, 3 müstezad, 2 müseddes, 4 muhammes, 1 terciibend, 38 kıta, 77 rubaî, 10 lugaz, 51 muamma, 10 tuyug, 32 ferd.

4) Nuruosmaniye Kitaphğı 3881 (Levend, s. 167). *Garayibü's-Sıgar*. Tarihsiz. İçindekiler: Dibace (*Faşâhat*), 531 (bazıları mükerrer) gazel, 3 müstezad, 2 müseddes, 2 muhammes, 1 terciibend, 18 kıta, 50 rubaî, 4 lugaz, 8 muamma, 3 tuyug.

5) Süleymaniye Kitaphğı, Fatih 3887 (Levend, s. 163). *Garayibü's-Sıgar*. Tarihsiz. İçindekiler: (Dibace yok), 607 gazel, 81 rubaî, 2 müstezad.

6) Topkapı, Revan Kitaphğı 803 (Levend, s. 158). *Garayibü's-Sıgar*. İstinsah tarihi 939/1532-33. İçindekiler: Dibace (*Faşâhat*), 550 gazel, 3 müstezad, 2 müseddes (muhammes yazılı), 5 muhammes, 3 terciibend, 46 kıta, 67 rubaî.

7) Topkapı, Revan Kitaphğı 804 (Levend, s. 158). *Garayibü's-Sıgar*. Tarihsiz. İçindekiler: Dibace (*Faşâhat*), 621 gazel, 3 müstezad, 2 müseddes, 4 muhammes, 3 terciibend, 48 kıta, 73 rubaî, 10 lugaz, 63 muamma, 53 ferd.

8) Topkapı, Revan Kitaphğı 806 (Levend, s. 159-160). *Garayibü's-Sıgar*. İstinsah tarihi 940/1533-34. Birkaç yaprak eksik. İçindekiler: Dibace (*Faşâhat*), 435 gazel, 1 muhammes, 1 terciibend, 1 kıta, 25 rubaî.

9) Topkapı, Hazine Kitaphğı 983 (Levend, s. 161). *Garayibü's-Sıgar*. Tarihsiz. İçindekiler: Dibace (*Faşâhat*), 552 gazel, 1 müstezad, 1 muhammes, 5 kıta, 50 rubaî.

10) Üniversite Kitaphğı TY 5470 (Levend, s. 162). *Garayibü's-Sıgar*. Tarihsiz. İçindekiler: (Dibace yok), 587 gazel, 3 müstezad, 2 müseddes, 5 muhammes, 3 terciibend, 67 kıta, 10 muamma, 10 lugaz, 8 ferd.

11) Üniversite Kitaphğı TY 5468 (Levend, s. 177). *Garayibü's-Sıgar*. Tarihsiz. İçindekiler: Dibace (*Faşâhat*, başı ve sonu eksik), 593 gazel (başı eksik, *Hem remed* ile başlar), 2 müstezad, 4 muhammes, 1 sakiname, 2 terciibend, 47 kıta, 71 rubaî, 11 lugaz, 49 muamma, 10 tuyug, 48 ferd.

12) Üniversite Kitaphğı TY 5669 (Levend, s. 178). *Nevâi Divanı*. İstinsah tarihi 930/1523-24. İçindekiler: (Dibace yok), 497 gazel, 3 müstezad, 2 müseddes, 5 muhammes, 3 terciibend, 127 kıta, 63 muamma, 10 rubaî, 53 ferd.

13) Londra, British Museum Or. 1374 (Rieu, s. 295). *Nevâi Divanı*. Tarihsiz (XVI. yüzyılın ilk yarısı). İçindekiler: (Dibace yok), gazeller (sonu eksik, bundan sonra da birkaç kopuk yaprak var), 73 rubaî, 10 lugaz, 52 muamma, 10 tuyug, 3 terciibend, 45 kıta.

14) British Museum Or. 7178 (Rieu katalogu çıktıktan sonra elde edilen yazmalardan). *Garayibü's-Sıgar*. İstinsah tarihi 1081/1670-71. İçindekiler: Dibace (*Faşâhat*), 616 gazel, 3 müstezad, 2 müseddes, 4 muhammes, 3 terciibend, 48 kıta, 83 rubaî, 10 tuyug (tecnis yazılı), 10 lugaz, 51 muamma 49 ferd.

15) British Museum Or. 13, 061 (Rieu katalogu çıktıktan sonra elde edilen yazmalardan). *Garayibü's-Sıgar*. Tarihsiz (XVI. yüzyılın başı). İçindekiler: (Dibace yok), 699 gazel, 3 müstezad, 2 müseddes, 5 muhammes, 3 terciibend, 48 kıta, 63 rubaî, 10 lugaz, 52 muamma, 52 ferd.

16) British Museum Add. 7912 (Rieu, s. 296). *Nevâi Divanı*. Tarihsiz (XVII. yüzyıl). İçindekiler: Dibace (*Faşâhat*) ve gazeller.

17) British Museum Add. 7913, 45b-184a (Rieu, s. 297-298). *Nevâi Divanı*. Tarihsiz. Sonu kopmuştur, ü redifli gazellerin ortasında biter. İçindekiler: Dibace (*Hamd anğa*, sonra *Faşâhat*), gazeller (tertip P₁'ye çok yakın).

18) Dublin (İrlanda), Chester Beatty Kitaphğı, No. 409 (V. Minorsky, *The Chester Beatty Library. A Catalogue of the Turkish Manuscripts and Miniatures*, Dublin, 1958, s. 13-14). *Nevâi Divanı*. İstinsah tarihi 939/1533. İçindekiler: Dibace (*Faşâhat*), 631 gazel (+ 632. gazelin matlaı), 1 müstezad, 1 muhammes, 1 müseddes, 1 terciibend, 1 mesnevî, 50 kıta, 70 rubaî, 10 lugaz, 49 muamma, 9 tuyug (rubaiyyat yazılı), 53 ferd.

19) Paris, Bibliothèque Nationale, Suppl. ture. 328 (Blochet, I, s. 316). *Garayibü's-Sıgar*. Tarihsiz (XV. yüzyılın sonu). Bir yazmanın ilk 23 yaprağı. İçindekiler: Dibace (*Faşâhat*), 36 gazel.

20) Bibliothèque Nationale, Suppl. turc 332 (Blochet, I, s. 317). *Garayibü's-Sıgar*. Tarihsiz (XV. yüzyılın sonu veya XVI. yüzyılın başı). Başı ve sonu eksik. İçindekiler: (Dibace yok), 532 (+ 1 mükerrer) gazel (ilk gazel ' *Āriż u hālınġnı* P₁'de 38 numaralı gazeldir), 3 müstezad, 2 müseddes, 4 muhammes, 3 terciibend, 11 kıta (+ 12. kıtanın ilk mısraı). Bu nüsha, Nevaî'nin sağlığında tertiplenen ilk BB redaksiyonlarına çok yakındır. Gazellerden 578 tanesi P₁'den, 4 tanesi de B'den alınmıştır (bu 4 gazel P₁'de yok).

21) Bibliothéque Nationale, Suppl. turc 997 (Blochet, II, s. 123). *Garayibü's-Sıgar*. İstinsah tarihi 989/1581. Başında (1b) 9 kadar satır eksik. İçindekiler: Dibace (*Faşāhat*), 551 (+ 19 mükerrer) gazel, 3 müstezad, 2 müseddes, 5 muhammes, 3 terciibend, 35 kıta, 76 rubaî, 52 muamma, 9 tuyug.

22) Bibliothèque Nationale, Suppl. turc 762 (Blochet, II, s. 59). *Garayibü's-Sıgar*. İstinsah tarihi 972/1564-65. İçindekiler: Dibace (*Faşāhat*), 648 gazel, 3 müstezad, 2 müseddes, 5 muhammes, 3 terciibend, 44 kıta, 102 rubaî.

23) Bendeki nüsha. *Fenaî Divanı*. Tarihsiz (XVII. yüzyıl). İçindekiler: Dibace (*Faşāhat*), 496 gazel, 77 rubaî, 1 müseddes.

* *
*

Aşağıdaki çizelge İD'daki şiirlerin BB'ye ve HM'deki GS, BV ve FK'e nasıl serpiştirildiğini gösterir. NŞ, içinde İD'dan gelen bir şiir bulunmadığından, çizelgeye girmemiştir. BB için P₁, P₂ ve B nüshaları, GS, BV ve FK için Hamîd Süleyman'ın yayını esas olarak alınmıştır. Gazellerle müstezad ve muhammesin başlangıç kelimeleri, rubaîlerin ise ilk mısraları verilmektedir. Gazeller arasındaki Arap harfleri redifleri gösterir.

İlk Divan	Bedayü'l-Bidaye			Hazayinü'l-Maani		
	P ₁	P ₂	B	GS	BV	FK
Gazeller						
1 İlahâ, Padişahâ, Kirdigârâ	—	—	—	5	—	—
2 Zihî cevlangahıñg eflâk üze	7	7	7	7	—	—
3 Her gedâ kim büriyâ-yi faqr	9	9	9	8	—	—
4 Ol periveş kim bolup mên zâr	22	19	22	9	—	—
5 Sınsa könglümde oquñg	23	20	43	10	—	—
6 Ey yetti manzar tarhıga	—	—	—	—	—	1
7 Rôşan durur ki mihr yüzüñgdin	39	38	36	—	—	2
8 Zihî tâcına gevher-i kibriyâ	—	—	—	—	—	6
9 Kişi ki istese kim yétmegey	—	—	—	—	—	8
10 Neçe könglüm pâra bolsa	21	—	42	—	—	9
11 La'lıñg ol ot ki köngül	—	—	—	—	—	10
12 Vah nê hâl olgay ki kélgey	—	—	—	—	—	11
13 Qaçan atsa ol gamza nâvek mañga	—	—	—	—	—	12
14 Egerçi yoq talabıñgdın	30	27	23	—	—	13
15 Çağırğa tüşkeli yoqtur qarâr	—	—	—	—	—	14
16 Târ-i zulf olgâlı dilband sañga	—	—	—	—	—	16
17 Zihî ahl-i dîn qatlı âyîn sañga	—	—	—	—	—	17
18 Têlbe könglüm yarası hadsız	—	—	—	—	—	18
19 Mir'at-i husnuñg tire dür	—	—	—	—	—	20
20 Yâr labı 'aksi tüşüp câm ara	—	—	—	—	—	22
21 Sevâd-i hâlî anıñg	—	—	—	—	—	21
22 Bir ay ötti mên-i mahzûnga	—	—	—	—	—	23
23 Gül kerekmes mañga meclisde	—	—	—	—	—	24
24 Yüzi allıda gül nezzâra qıldım	—	—	—	—	—	25
25 Yârlardın qılıban rem göyâ	—	—	—	—	—	28
26 Döst holmas ger cemâl ahlıga	—	—	—	—	—	30
27 Vah ki boldum 'ışq ara	—	—	—	—	—	32
28 Mañga nê menzil u me'vâ 'iyân	11	11	11	—	—	34
29 Ol ay bu têlbe bile	—	—	—	—	—	35
30 'Arız u hâlıñgı bir dem	38	35	41	—	—	36
31 Sarıq ağırık boldum, ey sâqî	42	37	17	—	—	37
32 Kimse hergiz körmedi çün	—	—	—	—	—	38
33 Seniñg dek butê yoq turur	—	—	—	—	22	—
34 Bağır hünâbıdın za'f oldı	45	42	25	—	23	—
35 Otqa salgıl sarvı	—	—	—	—	24	—
36 Hâtırım vērânlıgın neyley	—	—	—	—	25	—
37 Ey köngül, ger kimse ahvâlüm	—	—	—	26	—	—
38 Dahr elidin naf' eger yoqtur	—	—	—	27	—	—
39 Yêr tutar könglümde	37	34	20	29	—	—
40 Hil'atın eylep mü dür ol şöğ	—	—	—	30	—	—
41 Hem remed téggen közüñge	12	12	12	31	—	—
42 Davr el sāgarını qıldı	—	—	—	32	—	—
43 Ança devrân birle kördüm	—	—	—	33	—	—
44 Gül üzre hatt-i müşkin	—	—	—	34	—	—
45 Bolsa ikimizniñg yüzi 'aksi	—	—	—	35	—	—
46 May birle yüzüñg tim tim ahmar	—	—	—	36	—	—
47 Zâr cismimğa hadenging zahımdın	40	36	44	37	—	—
48 Nê nevâ sâz eylegey bulbul	46	43	24	38	—	—
49 Mahveşâ, sarvqadâ, lâlaruhâ	—	—	—	39	—	—

İlk Divan	Bedayü'l-Bidaye			Hazayinü'l-Maani		
	P ₁	P ₂	B	GS	BV	FK
ب						
50 Zihî vişâlhğa tâlib	47	44	45	40	—	—
51 İkki otluğ nergisîng	49	46	56	41	—	—
52 Qaş u yüzüñgni müneccim	50	47	53	42	—	—
53 Çâbüke kim her taraf meydân ara	52	49	63	43	—	—
54 Havâ huş erdi u elgimde bir qadağ	53	50	62	44	—	—
55 Yüz sözümdin birige bérnes cevâb	60	57	59	45	—	—
56 Şubh-i davlat yüzüñg	—	—	—	46	—	—
57 Nêçe bolğay mañga hacr içre	—	—	—	47	—	—
58 Ey sañga yüz hûb u lab hûb	—	—	—	48	—	—
59 Sên labıñg sorgan sayı	57	54	53	49	—	—
60 'İşqıdın yansa tanım	—	—	—	50	—	—
61 Ağzıñg sırrı mañga ma'lûm	—	—	—	51	—	—
62 Bâvucüdê kim 'adam boldum	55	52	54	52	—	—
63 Hâk-i pâyîng boldı cân	56	53	—	53	—	—
64 Vah ne qâtil dür kelip	58	55	58	54	—	—
65 Hancarıñg cânımğa yetti	61	58	60	55	—	—
66 Söz-i hacrıñg içre her dem	65	62	64	56	—	—
67 Hasta cânım za'fin añla	63	60	47	57	—	—
68 Köz yaşım boldı revân	62	59	61	58	—	—
69 Ölüñni tîrgüzür la'lüñg	67	64	50	59	—	—
70 Qan yaşım yoluñgda tammay dur	66	63	48	60	—	—
71 Kimse yârı birle huş tur	—	—	—	61	—	—
72 Kézer mên köyide yıllar	—	—	—	62	—	—
73 Dembedem câm-i tarab gayr ile	—	—	—	63	—	—
74 Nê muhlişim bar anıñg 'ışqıdın	—	—	—	64	—	—
75 Ol ay qaşdıma tég-i burrân çekip	—	—	—	65	—	—
76 Çâbüküñm raşş üze hicrân yolıda	—	—	—	66	—	—
77 Mëndin ol çâbüküñg, ey peyk	69	66	49	67	—	—
78 Zulf u yüzdin sunbuluñgni	—	—	—	68	—	—
79 Bu kühen dayrda huş tur nêçe kün	—	—	—	—	—	42
80 İkki ruhsarıñg erür hûb	—	—	—	—	—	43
81 Örtese 'ışq mênı sorma sabab	—	—	—	—	—	44
82 Qılğalı may bile gül gül yüzün	—	—	—	—	—	45
83 Bâğınğa yetmesün aşob hazândın	—	—	—	—	—	47
84 Ger bolmadı bir lahza mañga yâr	—	—	—	—	—	49
85 Qanı senîng kibi 'alamda dilrubâ	—	—	—	—	—	50
86 Buzdı köñglüm kişverin hicrân	—	—	—	—	—	52
ت						
87 Âh kim ol aşınâ begâna boldı	73	70	72	72	—	—
88 Cahdım andaq yetişkey mên mü dep	75	72	68	73	—	—
89 Tîre kulbamğa kirip, cânâ	76	73	73	74	—	—
90 Közüm uçar ki humâyün yüzüñgni	77	74	74	75	—	—
91 Ey köñgül, yâr özgeler dâmğa	78	75	75	76	—	—
92 Vah ki la'lüñg qıldı bağrım	—	—	—	—	72	—
93 Ey qaşınğ fitna u nergis-i şehlâ	—	—	—	—	88	—
ث						
94 Boldı behudluğuma bâda-i gülgün	—	—	—	—	—	90

İlk Divan	Bedayü'l-Bidaye			Hazayinü'l-Maani		
	P ₁	P ₂	B	GS	BV	
ح						
95 Mañga eger désenğiz cān bile	—	—	—	—	—	90
96 Ey saçınğ aşuftası yüz hayl	—	—	—	—	94	—
ح						
97 Ey saçınğ şāmi ara ruhsār	—	—	—	—	—	104
98 Zihī şahd-i nōşunğ beğāyat melih	—	—	—	—	—	105
99 Başıma yētkürdi tēg ol şöğ	—	—	—	—	—	106
ح						
100 Qan tōküp ol but-i zēbā güstāh	—	—	—	—	—	108
101 Çu qıldı 'ışığığa könglümni mübtelā	—	—	—	—	—	109
102 Ol periveş hürnünğ mēn tēlbe dēk	—	—	—	—	—	110
103 Mēni havāsıda dēvāna eyledi ol şöğ	—	—	—	—	111	—
د						
104 Nē murād u nē umēd eyler	—	—	—	—	—	117
105 Köngülünğ hānumānın bērdi berbād	—	—	—	—	117	—
106 Könglüme tēg urgaç āhımdın hüveydā	—	—	—	—	—	118
107 Ey qılıp zulfunğ kemendi	—	—	—	—	—	119
108 Yoq mañga yüz yılda ol mahvaşqa	—	—	—	—	—	120
109 'İşq ara köymek işim	—	—	—	—	—	121
110 Alp el könglin ki çektiñg	—	—	—	—	—	122
111 Cefāda bar ol ay gerdünğa mānand	—	—	—	—	—	123
112 Labınğ la'l u hatınğ, ey cān	—	—	—	—	—	124
113 Ey saçınğ zinciride aşufta	—	—	—	—	—	125
114 Vah ki hōşumı da efzūn qılmadı	—	—	—	—	—	126
ذ						
115 Ey labınğ bādasığa āb-i revān	—	—	—	—	131	—
116 Kim ki 'ālam bāğıda bir sarv	—	—	—	—	145	—
117 Sarv üze gül bütmece	—	—	—	—	186	—
118 Āteşin gülbergidin hil'at	197	185	177	—	194	—
119 Ol meleksimā ki husn içre	168	163	173	—	—	143
120 Ey köngül, duşmanlar ança mekr	—	—	—	—	—	149
121 Ança könglümni cünün u 'ışq	—	—	—	—	—	152
122 Nazarğa qaysı tarafdın	—	—	—	—	—	164
123 La'lı şavqıdın köz u könglümde	—	—	—	—	—	176
124 Her niyāz u 'acz kim cān	—	—	—	—	—	191
125 Süseni ton birle ol qad	199	186	163	—	—	194
126 Ğamzanğ ol şeyyād kim gülşen	—	—	—	—	148	—
127 Şām-i hicrānum ara cismi	—	—	—	—	151	—
128 Dōstlar mēn tēlbe ahvālğa	—	—	—	—	158	—
129 Yana bu aqşam buzuq könglüm	—	—	—	—	160	—
130 Nē tang eger oqı vērān köngülge	—	—	—	—	168	—
131 Nē 'acab her yan mēn-i mecnūn	216	—	—	—	177	—
132 Fāriğ u āvāra bilmes	—	—	—	—	169	—
133 Hāl u hattıdın ki her biriniñg	—	—	—	—	181	—

İlk Divan	Bedayü'l-Bidaye			Hazayinü'l-Maani		
	P ₁	P ₂	B	GS	BV	FK
Gazeller						
134 Bardı ol kim sendin ayrılğay	190	181	146	—	193	—
135 İtleriñ haylı meni öldi	—	—	—	—	—	141
136 Közüñge oqı gerdidin ziyâ dur	—	—	—	—	—	158
137 Hatıñ içre lab-i handân	—	—	—	—	—	171
138 Köñglümni figâr ettiñg	173	168	182	—	—	188
139 Hasta köñglüm örtenür	194	183	143	—	—	193
140 Sipihir âsibidin sâlim	110	107	110	—	132	—
141 Mên ki hicrân daştığa kirdim	—	—	—	—	133	—
142 Her kişi kim yer yüzinde	—	—	—	—	134	—
143 Bu kim köñgülniñ ol aysız	192	—	—	—	135	—
144 Ol quyaşnıñ köñglüm içre	—	—	—	—	137	—
ز						
145 Bizge cânân vaşlı ol dur kim	—	—	—	—	—	201
146 Bir küñ, ey hoş u hırad	—	—	—	—	—	207
147 Yâr etti mihr terkin	—	—	—	—	—	208
148 Bizni, ey işq u cünün	—	—	—	—	—	200
149 Ey sañğa hünrêz müjgân	—	—	—	—	—	203
150 Mañğa ölmeklik êrür hacırda	—	—	—	—	—	221
س						
151 Yoq mañğa hadd eylemek	—	—	—	—	227	—
152 Eylegen qadd u yüzüñg barında	—	—	—	—	230	—
153 Gülşen-i iqbâl hâr-i miñnatığa	—	—	—	—	—	223
154 Nê had ki eylegey mên	—	—	—	—	—	224
155 Şâm-i hicrânıñğa, ey gerdün	—	—	—	—	—	227
156 Dayr ara bizge vañan	—	—	—	—	—	232
157 Hâlîma yâr terahhüm qılmas	—	—	—	—	—	225
158 Her niyâz êtsem 'iyân	—	—	—	—	225	—
159 Yoq demê kim furqatı cânıñğa	—	—	—	—	226	—
160 Gülşen içre mañğa ol hür	—	—	—	—	240	—
161 Labıñdın ayru bağır laht laht	—	—	—	—	239	—
ش						
162 Qadıñg nihâlî ki bæg-i hayât	—	—	—	—	250	—
163 Yüz u eñgide munça letâfat	—	—	—	—	252	—
164 Nê ham qaşlar durur kim hasratı	268	—	—	—	263	—
165 Letâfatda yüzüñg hem gül êmiş	—	—	—	—	264	—
166 Cevzâ küñidin dağı ol çahra	—	—	—	—	268	—
167 Sarv-i ra'nâ qaddıdın	—	—	—	—	270	—
ص						
168 Bir kişi özni qılır ahl-i fenâ	—	—	—	—	271	—
169 Êrür işqıñg mên-i mañzûñğa	—	—	—	—	275	—
170 İşqıñg elige ranc u 'anâ	—	—	—	—	—	271
171 İsterem furqat ara cân	—	—	—	—	—	272
172 Ey seniñg dard u gamıñg	—	—	—	—	—	275
173 Qılmadı cânıñni hicrân bandıdın	—	—	—	—	—	274

İlk Divan	Bedayii'l-Bidaye			Hazayinü'l-Maani		
	P ₁	P ₂	B	GS	BV	FK
ض						
174 Hâlm kim êkin eylegüçi	—	—	—	—	—	277
175 Qılğan êrmiş nâtüvân	—	—	—	—	278	—
176 Ey letâfatda saŋga lâla	—	—	—	—	—	279
ط						
177 Yüzüñg yanıda kim baş çekti	—	—	—	—	—	283
178 Ey hayâlñgdın maŋga her dem	—	—	—	—	—	282
ظ						
179 Ger yârñg aĥvâlğa dur yâr	—	—	—	—	—	284
180 Ey labñg zâhir êtip şîrin lafz	—	—	—	—	—	285
181 Ol peri terkide 'aqlım dedî	—	—	—	—	—	286
ع						
182 Çün şebistân içre qıldı 'arizin	—	—	—	—	—	292
183 Mast u bêbâkim qaçan hâlmğa	—	—	—	—	—	290
184 Dilbar yüzün körerge boldı	—	—	—	—	—	291
185 Qılır qayğu köñglümge	—	—	—	—	290	—
186 Ol peri her dem qılır mecnûnların	—	—	—	—	292	—
187 Ol quyaştın taptı bu aqşam	—	—	—	—	293	—
غ						
188 Ol ay rōsan qılır közlerni	—	—	—	—	295	—
189 Köziñg ki küfr ile yüz dînga	—	—	—	—	301	—
190 Yüzüñg hacrıda kim çekti fiğân	—	—	—	—	—	298
191 Ey labñg hâşiyatı	—	—	—	—	302	—
192 Eger kêlmese intizârım qoyar dâg	—	—	—	—	—	299
193 Müdde'i, çün demñg êrmes tür	—	—	—	—	—	302
ف						
194 Qılmadı ol sarv-i gülrüh	—	—	—	—	—	304
195 Ger tanımğa zâhir olmuş dâg	—	—	—	—	308	—
ق						
196 Eşkidin cismim binâsın qoymadı	—	—	—	—	—	316
197 Tâ mēni miĥnat tünige mübtelâ	—	—	—	—	—	317
198 Ey kelâm-i cânfezâyñg naqd	—	—	—	—	—	318
199 Êl dardı yârdın kem olur	—	—	—	—	312	—
200 Ey cemâl u nâz u 'işveñg	—	—	—	—	314	—
201 Her kişi kim ġayr-i 'işqñg	—	—	—	—	321	—
202 Bir qatla êrse êrdi ol gül'izâr	—	—	—	—	—	315
203 Nê ĥaddım ârzü qılmaq	—	—	—	—	—	313
204 Nê ĥaddım bar itingñing pâybōsın	—	—	—	—	—	314
205 Ol periveş müdde'îga miĥribân	—	—	—	—	—	319

İlk Divan	Bedayü'l-Bidaye			Hazayinü'l-Maani		
	P ₁	P ₂	B	GS	BV	FK
ج						
206 Vaşlı iqbâlin mañga tégmes	—	—	—	—	—	323
207 Qara dur hâl u haţţ u köz	—	—	—	340	—	—
208 Külmediñg tâ közlerimni	332	297	268	342	—	—
209 Mutribâ, gam bazında	337	302	—	346	—	—
210 Ey çüçüg cânım, seniñ şirîn	—	—	—	341	—	—
211 Şâh boldı 'ışq içinde	—	—	—	345	—	—
212 'Ariziñg şubhındın el köñglin	338	303	—	347	—	—
213 'İşqm artar haţtı zâhir bolğalı	341	305	—	348	—	—
214 Tanğ nesimin säyir êtken	346	308	291	349	—	—
215 Kâğız üze qalamı füsünsâz	348	310	293	350	—	—
216 Ey meniñ cânım alıp yahşılığınğ	—	—	—	343	—	—
217 Her köñgöl arâmı çün bolmış	351	312	295	352	—	—
218 Nê lutf edi ki meni nâma birle	353	313	296	353	—	—
219 Ey 'ışq, furqat otın cânıma	354	314	271	354	—	—
220 Neçe cavrın tartayın	356	315	297	355	—	—
221 Köñgüller qûtı şirîn dâstânınğ	357	316	298	356	—	—
222 Refiqlerni barın yâr	359	317	299	357	—	—
223 Çamanda çahra furôğı için	375	327	281	360	—	—
224 Ey vişâl ahlı, ol ay köñglini	—	—	—	362	—	—
225 Labınğ hayâlida kim çâk êriür	—	—	—	—	—	330
226 Mayda bolsa mañga ol la'l	—	—	—	—	—	332
227 Dayr ara muğbaçadın säğar	—	—	—	—	—	334
228 Hârâb qılmadı ança meni may	—	—	—	—	—	335
229 Terk-i 'ışq êttim	—	—	—	—	—	337
230 Bolur gahê ki ğamım	329	294	266	—	—	339
231 Tâza dâğ etrafıda cismimde	—	—	—	—	—	343
232 Qaysı endüh otı kim köygen	—	—	—	—	—	346
233 Ey qaşınğğa qatl için	—	—	—	—	—	347
234 Hâsta dur cânım meniñ	—	—	—	—	—	348
235 Ey ki husn ahlığa nâz	—	—	—	—	—	349
236 Yana 'ışq otın hâsta cânımğa	—	—	—	—	—	354
237 Boldı qâtil köz bile	—	—	—	—	—	358
238 Yana, ey 'ışq, gül ruhsârın	373	326	280	—	—	359
239 Letâfat ayı ol yüz	379	330	285	—	—	360
ج						
240 Ey köñgöl, yer kök esâsın	387	335	304	364	—	—
241 Yüzünğni kördüm, êmdi	390	338	308	367	—	—
242 Hacr otığa isteseñg	391	339	309	368	—	—
243 Çamanda qanını bes kim aqızdı	392	340	310	369	—	—
244 Mên cihândın kêtçim	393	341	311	370	—	—
245 Qara közüüm, kél	394	342	312	371	—	—
246 Nâması qoynumda	395	343	313	372	—	—
247 Yârdın kélmiş mañga	396	345	314	373	—	—
248 Qan töker köz 'ariziñg	399	347	316	375	—	—
249 Közüümde hacr otınğ humratın	401	348	317	376	—	—
250 Qanı bir çahra ki meyl êtkey	404	350	320	377	—	—
251 Her kişi körse qızıl hârâda	407	352	—	378	—	—
252 Qıldı âvâra mên-i hâstanı	410	354	326	379	—	—
253 Yâ Rab, ol ay husnın el fahmığa	414	357	329	381	—	—

İlk Divan	Bedayü'l-Bidaye			Hazayinü'l-Maani		
	P ₁	P ₂	B	GS	BV	F
Gazeller						
254 Boynumğa qayda qılğay ol qolını	—	—	—	382	—	—
255 Zulfını açmuş şabā	417	359	331	383	—	—
256 Könğlüñ ister yarlar birle	419	361	333	384	—	—
257 Qāmatıñğa her zaman yüz cilve	—	—	—	385	—	—
258 Bağ mēn dēk sargarıp	424	366	338	386	—	—
259 Sarv-i nāzım yoq 'acab ger	426	368	340	387	—	—
260 Uyğamp şubḥ uyqusıdın	428	370	305	388	—	—
261 Qılğah ḥil'atın ol sarv	—	—	—	390	—	—
262 Yoq turur 'ālamda ahl-i 'ışq dēk	—	—	—	391	—	—
263 Kēçe bardı yār u andın qalmadı	—	—	—	392	—	—
264 Ey könğül, bir nev' olup mēn	397	345	—	—	364	—
265 Ey könğül, mēn terk-i 'ışq ettiim	—	—	—	—	365	—
266 Qāsidā, öñginde ahvāl	—	—	—	—	366	—
267 Ey ki 'ışq ašōbıdın ḥālım	—	—	—	—	367	—
268 Gah gah, ey šōḥ, mēni	—	—	—	—	369	—
269 Qaşlarınğdın kim érür qanlığ	—	—	—	—	370	—
270 Ol gül-i ra'nāğa nāmam ḥūb ēmes	—	—	—	—	373	—
271 Ey muşavvir, 'ārizin kör	—	—	—	—	377	—
272 İki köz menziliñ, ey mäh	—	—	—	—	379	—
273 Nēçük ki dard qırağı ayağınğ	—	—	—	—	378	—
274 Göyā lab u ḥaṭṭınğnı tarḥ	—	—	—	—	381	—
275 Kim dēdi mihrinğni ol mahvaşqa	409	—	—	—	383	—
276 Ey könğül, hicrān tüni dür	423	365	337	—	385	—
277 Hacr oqdın, ey könğül, her yan	—	—	—	—	386	—
278 Yüzide añlamadım kim niqāb	—	—	—	—	389	—
279 'Ārizinğni bāğ ara çün kördi	—	—	—	—	390	370
280 Hem cihān ara cemāhdın gül	—	—	—	—	—	373
281 Yağlıñ ey kim tiker sēn	—	—	—	—	—	375
282 Ey qadıñğ şam' u yüzünğ şam' üze	—	—	—	—	—	—
283 Tēğ-i hicrānıñ bile könğlümnı	—	—	—	—	387	—
284 Ḥullasın ol sarv qıldı	—	—	—	—	388	—
285 Yüzini kördi badan çākidin	—	—	—	—	392	—
286 Ayta alman kim mēn-i dēvāna	—	—	—	—	—	386
286 Ayta alman kim mēn-i dēvāna	—	—	—	—	—	386
287 Bahār u bāğ seyridin	481	—	—	—	—	402
288 Yār tēğ-i qatl urup	—	—	—	—	—	411
289 Bahār u bāğdın artar melālat	—	—	—	—	—	416
290 Yār kélgeç mañga duşman	—	—	—	—	—	418
291 Şarḥ-i dardım yārga yazdım	—	—	—	—	—	419
292 Muvāfiq kiydiler, bolmuş meger	476	412	355	—	—	420
293 Ey musulmānlar, kélür körgeç mēni	—	—	—	—	—	432
294 Nēçe hicrānda buzuğ könğlümdē	—	—	—	—	394	—
295 Qara destār tā çırmadı mähım	—	—	—	—	—	399
296 Boldı rōzan rōzan ol qātil	—	—	—	—	—	405
297 Harir könğlek u köksin nezāra	—	—	—	—	—	412
298 İtiñ ki bardı qılıp tu'ma bağrım	—	—	—	—	—	413
299 Firāq tēği helākidin ança	—	—	—	—	—	414
300 Yağlıñğnı elğimde eşkimni	463	—	—	—	—	429
301 Bolmuş andağ munqaṭı'	431	373	383	393	—	—

İlk Divan	Bedayü'l-Bidaye			Hazayinü'l-Maani		
	P ₁	P ₂	B	GS	BV	FK
Gazeller						
302 Nê tañg 'izârım eger sarğarıp	—	—	—	396	—	—
303 Hacr taşınıñg kökümtül dâğdın	436	378	344	397	—	—
304 Bahâr boldı u gül meyli qılmadı	440	382	348	399	—	—
305 Meger ki köz yolıdın açtı	442	384	369	400	—	—
306 'Ayn-i za'fımdın qolum	446	388	352	402	—	—
307 Tün aqşam boldı u këlmes	448	390	362	403	—	—
308 La'lüñg gamıdın dida-i giryân	473	410	384	418	—	—
309 Vâdi-yi hacrıñgda bir dem	474	411	354	419	—	—
310 Husnuñga hayratdın oldı	—	—	—	432	—	—
311 Yüzüñg gamıdın olur	—	—	—	434	—	—
312 Köñgülni bağır qanıdın	—	—	—	437	—	—
313 Bahâr vaşlıda örtendi reşkdin	—	—	—	—	—	404
314 Çarğ ayırdı tēz etip nâlamnı	—	—	—	—	—	415
315 Köñglüm açılmas demē	—	—	—	464	—	—
ن						
316 Köñglüm öyin her nēce kim	518	450	435	465	—	—
317 Vaşlıñğa yetiben sağınur mēn	522	454	442	469	—	—
318 'İşqñg etekin cān elgi birle	523	455	443	470	—	—
319 Ölgüm durur şu furqat	524	456	444	471	—	—
320 Ey kim tanıñga cān bēre sēn	525	457	445	472	—	—
321 Gamıñgda her kēce, ey gül'izār	526	458	446	473	—	—
322 Felek sitēzasıdın bolma	529	461	452	476	—	—
323 Ğam yelidın, yā Rab, ol gülge	530	462	453	477	—	—
324 Hızrvaş hañ birle çün husnuñg	—	—	—	—	447	—
325 Qanı ol kim közüm körgey	—	—	—	—	450	—
326 Cilve-i qaddıñg körüp	—	—	—	—	455	—
327 Her qatıra qan ki tamdı	—	—	—	—	462	—
328 Sirişkim la'l-i āteşnāk	—	—	—	—	463	—
329 Bazm içinde andağ ol mahvaş	—	—	—	—	473	—
330 'Azimat eyleme, ey şöh	—	—	—	—	475	—
331 Yoq demē kim ol quyaş yādıda	—	—	—	—	485	—
و						
332 Gerçi köp serkeşlik etti	—	—	—	—	—	512
333 Kemend-i zulfuñg ara salma	—	—	—	—	—	515
334 Bulbul-i rüñum qılır bāğ	—	—	—	—	—	516
335 Haññg ermes, gül üzre sabza	—	—	—	—	510	—
336 Köp qaçar yār	—	—	—	—	511	—
337 Gül saçar yel bāğ ara	591	—	—	—	512	—
و						
338 Gunça gül içre gahē peydā bolur	—	—	—	—	542	—
339 Tirelik haññg sevādıdım	—	—	—	—	547	—
340 Tanğğa salma va'da-i vaşlıñnı	—	—	—	—	555	—
341 Körgeli çün taqatım yoqtur	—	—	—	—	—	546
342 Hacr otı dāğı bile	—	—	—	—	—	550
343 Zulfıga meyl, ey nesim	—	—	—	—	—	551
344 Ol yaşıl tonluğ periveş	—	—	—	—	—	554
345 Körüñg, gam qatlgāhıda	—	—	—	—	—	565
346 Nihāl-i qaddıñg eldin cān alur	—	—	—	—	—	568

İlk Divan	Bedayü'l-Bidaye			Hazayinü'l-Maani		
	P ₁	P ₂	B	GS	BV	FK
Gazeller						
347 Çaklig könglüm nişâm	—	—	—	—	350	—
348 Tüşte yetken dek durur	—	—	—	—	365	—
349 Halq mihridin yana, yâ Rab	—	—	—	—	537	—
350 Üzdi mëndin döstlüğ ol şöğ	—	—	—	—	540	—
351 Mên ki gam daştıda ittim	—	—	—	—	541	—
352 Sarvqad gülruhlar ötmes	—	—	—	—	544	—
353 Çamanda sarv yâ gül	—	—	—	—	—	522
354 Bes yaman hâlê tüşüp tür	—	—	—	—	545	—
355 Her gül ki açp tur may	—	—	—	—	546	—
356 Mañga bolmağay yâr bēgāna nāgah	—	—	—	—	553	—
357 Nê sūd gülşen ara içmeking	—	—	—	—	554	—
358 Sunbulı şamıda yüz eyledi	—	—	—	—	556	—
359 Bir qadağ may içmedim	—	—	—	—	566	—
360 Birev kim reşk eltür mên	—	—	—	—	568	—
361 Ne bir yârê ki vaşlm	—	—	—	—	569	—
362 Başmğa şu'la-i hicrân	—	—	—	—	571	—
س						
363 Ança könglümde durur	—	—	—	—	587	—
364 Kâş bolsa her taraf cismimde	—	—	—	—	588	—
365 Köz bile könglüme bolmuş	—	—	—	—	589	—
366 Nê işq édi ki 'adam eyledi	—	—	—	—	598	—
367 Köksümde na'l holdı hadenging	—	—	—	—	601	—
368 Gül nê bolğay kim yüzüñg	—	—	—	—	604	—
369 Yoq ki yamğurdın, mening hâlmğa	—	—	—	—	605	—
370 Tan qara tofrağ olup	—	—	—	—	607	—
371 Kêçe kēlgüm dür dēben	—	—	—	—	608	—
372 Mening bahtım yüzi gam kaçadın	—	—	—	—	614	—
373 Bir kün mēni ol qātil	667	—	—	—	615	—
374 Vaşş haylın daşt ara	—	—	—	—	617	—
375 Eşk hūnābıdın olmuş közlerim	—	—	—	—	618	—
376 Çün elig bērmes ki öpsem	656	—	—	—	623	—
377 Vah ki sevdā dur dimāğımda	—	—	—	—	625	—
378 Zulm u bēdād ile andağ buzmamış	—	—	—	—	575	—
379 Nê may huş tur mañga nē gül	698	—	—	—	576	—
380 Ölgenge cān bērür çün	—	—	—	—	578	—
381 Bāğdın kēldi nesīm	—	—	—	—	580	—
382 Müdde'iler bēterahhum	—	—	—	—	584	—
383 Vah ki hacrnğ oti	—	—	—	—	603	—
384 Sora kēlmedi yâr bīmārını	—	—	—	—	634	—
385 Pākler köngli dür	—	—	—	—	635	—
386 Āh ki işq eyledi rüsvā mēni	—	—	—	—	639	—
387 Nê kün olğay ki nigārım kēlgey	—	—	—	—	642	—
388 Bāğ ara göyā sabā salmış édi	—	—	—	—	644	—
389 Başnı ger yerge qoya alman	—	—	—	—	645	—
390 İstemen könglümni eylerde hayāl	—	—	—	—	647	—
391 Za'flıq dur dēdiler ol but	—	—	—	—	648	—
Müstezad						
1 Ne vesme u ne kesme dür	—	3	3	—	1	—
Muhammes						
1 Şarbat-i yuhyi'l-izām	—	1	1	—	1	—

Rubailer				
	P ₁	P ₂	B	GS
1 Subhâna'llah Hâliqı zu'l-macd u 'alâ	—	1	1	1
2 K�k p�ya u seyr ile talabg�r saŋga	—	2	2	2
3 Y� Rab, ki 'in�yatıŋı y�r eyle maŋga	—	3	3	3
4 N�maŋ ki tiriglikimdin ol dur maŋl�b	—	7	7	11
5 Bir 'aybg� ger�i haŝm qılgay mens�b	—	9	8	13
6 Su k�zg�sini b�g ara eylerde ŝit�b	—	10	10	14
7 Gerd�n �ze hazm ��n maq�m eyledi tut	—	12	11	18
8 �n hancar-i hacrıŋ maŋga qaş etti hay�t	—	15	14	21
9 Boldı meniŋ �lmekimge sevd� b�'iŝ	—	16	15	22
10 K�ngl�mni alıp dur ol ŝah-i sebzdev�c	—	17	16	23
11 G�l vaqtı m�yesser olsa g�lf�m qadaŋ	—	19	18	25
12 R�humga ki maydın �rdi her laŋza f�t�h	—	20	19	26
13 Qorqutma m�ni tamuɡdın, ey z�hid-i yaŋ	—	21	20	27
14 Ruŝs�ri �ze h�lların ol dilband	—	22	21	28
15 Ey şarbat-i la'luŋ �b-i hayv�ndın leziz	—	24	23	31
16 Bu dur tilekim kim ol ki ma'b�duŋ �r�r	—	25	24	32
17 S�qi, badanımı n�t�v�n etti hum�r	—	27	25	34
18 Her germr�y ki bolgay ol k�ŝif-i r�z	—	30	27	44
19 Ol k�z ki dem� bolmadı saɡ, ey qara k�z	1	34	30	49
20 C�nbaŝ labıŋ �aŝma-i hayv�n mu �mes	2	35	32	50
21 Maŝb�bg� i'tim�d qılmaq bolmas	4	37	33	52
22 �rbatda ɡarib ŝ�dm�n bolmas �miŝ	6	39	36	55
23 Yoq b�da-i vaŝl, �b-i hayv�n bolmiŝ	8	41	38	57
24 S�qi, m�ni h�rh�rdın eyle h�l�ŝ	10	43	40	60
25 B�r c�m u al, ey muɡba�a, c�nımı 'ivaz	11	44	41	61
26 Kim istese saltanat, saŋa dur aŋga ŝart	12	45	42	62
27 Bu davrda yoq s�n kibi huŝh�n h�fiz	—	46	43	63
28 Kim eylese s�qi-yi g�lend�m tama'	13	47	44	64
29 Bir ɡamdın qoyay dedim baɡrıma daɡ	16	—	47	67
30 N�maŋ y�tiben taptı k�ng�l 'izz u ŝeref	—	51	49	69
31 Y�z miŝnat u dard k�ngl�me y�tk�rdi fir�q	17	53	51	71
32 Yoq dahrda bir b�ser-u-s�m�n m�n dek	20	56	54	77
33 Z�hid s�n u h�r, maŋga c�n�na k�rek	21	—	55	79
34 Ger dilber �mes melekveŝ u h�rhiŝ�l	22	58	56	84
35 Turmay m�n-i z�r u n�t�v�n birle k�ng�l	23	60	58	86
36 Muɡ dayrı sarı bu k�n temenn� qıldım	26	62	61	92
37 Ba�r u k�medin k�ng�lde k�p d�r elemim	28	—	64	95
38 Dayr i�re tilep c�m-i hil�l-i pertev	32	66	70	107
39 Ger qılsa kişi, qılıp g�n�h�, tevbe	33	67	71	109
40 Y� k�ŝif-i esr�r-i nih�n bolsa kişi	34	68	72	115
41 �hir demi 'umr �tse ŝit�b, ey s�qi	36	—	76	119